

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 27.

Stockholm 16 Juli 1908

1:a årg.

Prenumerationspris: 1/2 år... kr. 4: 50 1/2 år... kr. 2: 50 3/4 » ... » 3: 50 1/4 » ... » 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1—2. Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10:— Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	---	--	--

Ada Negri.

För Dagny af Elisa Albano.

Öfversatt af Tyra Kleen.

För hvarje medveten individ måste en dag komma, då man så att säga får perspektiv öfver sitt eget lif, när man åser dess gång, och den dagen randas, när jaget nått kulmen af sin utveckling.

Och då kan ingen beskrifva en människa med riktigare träffsäkerhet och intimare orsak- och följd-känedom, än hvad en sådana auto-observator kan förtälja om sig själf.

Ingen skulle kunnat skriva något bättre om Ada Negris konst än hennes egna enkla yttranden om densamma inför florentinska publiken, då hon för tre år sedan blef ombedd att hålla ett föredrag om den i Leonardo-da-Vinci-klubben därstädes.

»Är det inte egenkärlek att tala om sig själf?» — frågade hon först, osäker och försagd.

Men hennes medvetande, skärpt och differentieradt genom konflikter och lidanden, bemötte det egna tviflet med observationen: »Är icke det mänskliga lifvets rytm densamma som hafvets och vindens rytm? Och hvarför skulle inte den förra äga samma odödliga rättighet till fritt uttryck som den senare?»

Och så talade Ada Negri om sig själf, afslöjande dolda skatter af utsökt förfinad känslighet, den känslighet, ur hvilken hela hennes lyrik spontant framväller. Denna nästan vilda häftighet i Ada Negris poesi, t. o. m. i hennes stämningsbilder af stilla frid, beror på att den är uttryck för det otämjbara och öfverväldigande i naturen.

När hon skrifer, underkastar hon sig en blind nödvändighet. Hennes eget val är upphäfdt.

Någon har med rätt sagt, att A. N:s lyrik är improvisation; och därigenom blir den uttryck för hennes egenaste personlighet och en utpräglad italiensk sådan, ty vår nation frambringar just dessa omedelbara intuitionens snillen.

Och dock hade den unga skaldinnan redan helt tidigt gjort bekanskap med en stenhård verklighet: vid 18 år blef hon genom kampen för brödet tvungen att i en aflägsen by lära halfvilda, ouppfostrade ungar a, b, c.

Men så snart det otacksamma arbetets timmar voro förbi, sökte den unga konstnärinnan godtgörelse i sina egna drömmar om frihet och harmoni, och därur uppstodo då första tonerna af de sånger, som sedan skulle skaffa henne ryktbarhet.

Ett af hennes allra första poemer är en snöstämning »I Sverige». Denna bild, som författarinnan säger vara »hastigt nedslängd, som när en målare tar en skiss», skall säkert uppskattas för hennes märkvärdiga familjaritet med ämnet:

»På fälten och på vägarna
tyst, lätt, sväfvande
faller snön.

Den hvita flingan dansar
ystert genom vidderna
och lägger sig sedan mot jorden
trött till hvila.

I tusen orörliga former
på taken, på skorstenar,
på grafstenar, i trädgårdar
sofver den.

Allt omkring den är frid,
är djup glömska.
Hela den likgiltiga världen
tiger.

Men i det oändliga lugnet
vända minnena åter till hjärtat,
och till en kärlekens susning
lyssnar det.»

Bilden är väl tecknad, men på slutet kommer författarinnans ungdomliga naivitet till ett mindre lyckadt uttryck. Jag citerade denna dikt, som ej hör till hennes bättre, endast för att den framställer ett nordiskt landskap.

* * *

Genom hennes första diktsamling »Fatalità» vibrerar en underton af fordran på en bättre rättvisa, ett skrik efter rättfärdighet, som ännu mer accentueras i en annan volym »Oväder», och som hon själf förklarar:

»En smärtefull samhörighetskänsla, som band mig vid min mors gamla arbetskamrater och vid fattiga vedhug-gare och båtsmän i Motta Visconti¹⁾, sökte sig spontana uttryck i skrik, som stego högt och gäfvö eko långt

¹⁾ By, där A. N. bodde.

bort. Jag hade ej läst Engel, ej läst Lassalle och Marx; jag var ännu ej prenumerant på »Klasskamp» eller på »Social Kritik»; jag lydde helt enkelt krafter, som underbart sammansmälte mig själf med de själar och ting, som omgäfvö mig, och med deras djupa mänskliga betydelse. Med samma enkla klarhet redogör diktarinnan för Genesis till sin sista diktsamling »Moderskap».

»Min konst måste med naturnödvändighetens lag fram springa ur mitt egenaste jag, ur min själ, min kropp, min hela människa. I annat fall hade den intet existensberättigande. — Och det var just ur mitt intimaste väsen som kvinna — två gånger helgadt genom moderskapets mystiska insegel — som jag hämtat den nya essensen till min poesi.

* * *

Ada Negri studerade i Motta Visconti ännu några månader efter utgifvandet af sin första bok.

Sedan fick hon från Florens Millistipendiet på 1,742 lire, ett stipendium, som 1873 stiftades af italienska damer för att hjälpa Giannina Milli, talarinna för italienska friheten, samt sedan destineradt uteslutande åt italienska författarinnor med verkligt originell begåfning samt lefvande i fattiga och hederliga förhållanden. Dessutom erbjöds henne plats som lärarinna vid Milanos normalskola.

Några år därefter förenades hon i ett lyckligt äktenskap med signor Garlanda, välsituerad piemontesisk borgare. Genom läsandet af hennes dikter hade han förälskat sig i henne och utan att någonsin ha sett henne, skref han till henne och friade. Hon antog, och efter två år föddes hennes första barn, en dotter; senare fick hon en andra, dock blott för att strax mista henne igen.

Under tiden skref Ada Negri de dikter, som samlats till denna sista volym »Moderskap», där författarinnan säger sig ha »känt som sin uppgift att i dikt förhärliga det heliga moderskapet, det som fyller världen med förhärliga spasmer af fysiskt lidande och moralisk ångest, af glädje och tårar, af offer och kärlek».

Och när hennes dröm förverkligades och hon helt hän-gaf sig åt denna gudomligt kvinnliga lycksalighet, då önskade hon, att hennes poesi skulle lära människorna att fatta skönheten i en religion, som ännu ej tillräckligt förstått och vördats, en religion framsprungen ur naturens egna källor . . . I sin dikt »Öde» säger skaldinnan:

»Blott en moder kan fatta det stora mysteriet,
Som öppnar livets källor.
Jag skall bli denna moder. Den oändliga glädjen
Som kommer hvarje anlete att blekna.

Skall jag sjunga om. Med barnet i famnen
i en öfverjordisk rysning känner jag samklang
med alla världens kvinnor. Och genom mig
skola alla deras röster bli hörda.

Och en stolthetens berusning
skall ila genom våra ådror
vid mitt skrik: Ave o Moder, heliga Moder,
som bär och lifnär världen i ditt sköte.»

Konstnärinnans utveckling formade sig alltjämt efter de yttre konturerna af hennes lif, och hennes själ var alltid öppen att ur det verkliga lifvet mottaga de högsta lärdomar. I hennes sånger känner mänskligheten igen sig själf med sina tårar och lidanden och med den enda glädje, som kan förtjäna detta namn.

Hvarje högtstående själ återfinner någon gång i lifvet hos sig själf sin tillvaros högsta ändamål, sitt existensberättigande, men blott åt få utvalda är det gifvet, att ge konstnärligt uttryck åt sin andes intima vibrationer. Det är en lycka, att just Ada Negri fått denna gåfva, ty hennes själ är underbart lämpad att vidröra de ljusaste höjderna i känslans värld.

Det tar sig äfven uttryck genom hennes outtröttliga deltagande i arbetet för Unione Femminile i Milano, där hennes särskilda intresse omfattade Mariceccia-asylen, ett hem för öfvergifna och fallna flickor, grundadt 1902. Det tal, som Ada Negri där höll ett år efter dess grundande, är ett härligt dokument på den mäktiga ideella kraft, som leder denna kvinna i hvarje hennes handling.

Jag vill citera några ord däraf:

»Det är ej nog att skapa nya lagar och nya sociala ordningar; det är lika nödvändigt att höja och förädla individen, göra honom värdig sina rättigheter, öfvertyga honom om sina plikter. Genom att som jämlike blanda sig med människomassan utan namn, massan, som bär lastens och eländets Kainsmärke, kan kvinnan slutligen finna det praktiska botemedlet att sätta upp emot de teorier, som mången gång grundats på molnen. Så kan hon för världen bli en positiv kraft, i stället för en sentimental sådan, som hon hittills varit. Och allt detta under det hon förblir kvinna i sitt atavistiskt fina känslolif och aldrig glömmande, att hon kan öfvervinna allt genom kärlek, genom sin kärleks oförstörbara intensitet.»

Utrymmet tillåter mig ej att återge mera; men jag hoppas, att Sveriges kvinnor skola instämma med mig i en systerlig tacksamhetshyllning till denna min landsmaninna, lika beundransvärd för sina handlingar som för sin poesi.

Bland Edra bekanta finnas säkert många, som ännu ej prenumererat på DAGNY. Upplys dem om tidningens tillvaro, sträfvan och mål och sök förmå dem att understödja desamma genom prenumeration.

Konservativa och moderata kvinnor inför den nuvarande situationen.

»Hur tänka kvinnorna nu efter nederlaget bära sig åt», är en fråga, som man i dessa dagar inte sällan ställer till oss. Och från de 126 rösträttsföreningarna i alla bygder af vårt långa land, från Kiruna till Trelleborg, svaras med Carlyles ord: »arbeta och icke förtvifla!»

En konservativ, högaristokratisk kvinna, som i det längsta tvekat, men just efter riksdagsbeslutet skrifvit in sig i vår ortsförening, utbrister: »Nu måste konservativa och liberala, radikala och 'trängsinta' arbeta ihop!»

I de sista orden ligger nog själfva vårt program angifvet. Den kvinnliga rösträttsrörelsen kommer att fortgå lika enhetligt-neutralt som förut, äfven om dess medlemmar allt efter olika partiståndpunkt inträda i männens olika politiska organisationer. Faktiskt bör det icke erbjuda någon svårighet för liberala och konservativa kvinnor att samarbeta med hvarandra. Konservatismen hos kvinnor och konservatismen hos män äro i viss mån inkommensurabla storheter. De kvinnor, som bestå sig med åsikter — och i moraliska och religiösa frågor göra de det i regel allesammans — de äro vanligen starkare individualister än männen: de ha åsikter, men med en sammansättning, som ofta närmar sig vildetypens i st. f. partitypens. En kvinna är icke nödvändigt protektionist, därför att hon är försvars-

vän, eller frihandlare, därför att hon är fredsvän, hon har kanske lika mycken antipati mot proportionalismen som mot den allmänna rösträttens idéer, och bland de bildade religiösa kvinnorna är en »antiklerikal» typ (för att nu använda ett på det hela taget oegentligt uttryck) af nyprotestantiskt eller rent af individualistiskt kynne numera allt vanligare, liksom äfven i religiöst afseende icke socialismens trängsinta fanatism och absoluta okunnighet i fråga om folkets innersta sjäslif i allmänhet kunnat ta arbetarehustrurna fatt. Redan den svenska kvinnorörelsen är ett bevis på hvad jag har sagt. Det kan hända, att konservativa kvinnor af social rättfärdighetskänsla — för bostadsfrågans och nykterhetsfrågans skull t. ex. — rösta på radikala stadsfullmäktige, och det kan hända, att en kvinnlig rösträttsförening af öfvervägande liberal prägel väljer en öfvervägande konservativ styrelse, därför att den sätter värde på duglighet, hvar denna än finns.

Man kan under sådana förhållanden med rätta fråga, hvad jag menar med en konservativ kvinna, och jag skall då försöka en definition. Jag tror mig ha funnit, att det är tre frågor, som mer än andra bestämma gränsen mellan konservatism och liberalism hos kvinnor, nämligen den religiösa frågan, försvarsfrågan och frågan om demokrati. Konservativ kallar jag den kvinna, som anser kristendomen för det vä-

sentligaste villkoret för andlig hälsa och ädelt kulturlif icke blott hos individerna, utan äfven hos ett folk, och som därför både för statens oah kyrkans skull önskar sambandet mellan dem båda bevaradt. Konservativ kallar jag vidare den, som räknar vår nationella själfständighet som vårt oundgängligaste goda näst efter vårt religiösa lif, och som därför sätter försvarsutgifterna främst af alla. Konservativ kallar jag slutligen den, som sätter fåtalets sakkunskap och andliga öfverlägsenhet högre än allt massvälde, vare sig kapitalistiskt eller demokratiskt, och som därför önskar en regeringsmakt, stark nog att kunna leda en folkmakt, som aldrig genom skattestreckets borttagande bör utlämnas åt ansvarslösheten. Gladstone har en gång kallat konservatismen för misstro och liberalismen för tilltro till folket, och jag medger, att bakom detta program ligger mycken misstro både till den innersta människonaturens, till de främmande makternas och till våra egna folkmassors förmåga af själfbehärskning, men där ligger också något af tro, nämligen tron på Gud, på fosterlandskänslan och på den öfverlägsna personlighetens rätt.

Men på detta sätt har jag, halft omedvetet, kommit fram till Allmänna valmansförbundets program. Granskar man detta under jämförelse med Frisinnade landsföreningens, finner man snart, att, till följd af den snabba utvecklingen på alla områden i våra dagar, skillnaden mellan vänster- och högerpartiet alltmåra utjämnats. Från 90-talets synpunkt sedt skulle högerprogrammet för i dag i vissa punkter kanske kunna karakteriseras som ett vänsterprogram. Högern har upptagit några af de socialpolitiska reformpunkter, dem den moderna vänstern först upptagit; det är något nytt, som genast faller i ögonen. Men motsatserna äro i alla fall märkbara nog. Högern vill värna status quo i religion och kyrka, medan vänstern af kyrkliga frågor endast hänsyftar på undervisningens frigörande från kyrkan, högern vill ett starkt, ökad försvar, medan vänstern betonar försvarsutgifternas begränsning, och högern vill en stark regeringsmakt, medan vänstern synbarligen vill förlägga maktens tyngdpunkt till Andra kammaren eller rent af till väljar-massorna (genom folkomröstning i vissa fall). Å ena sidan en alltför stark tilltro måhända till sakkunskapens auktoritet i kyrka, här och regering, å andra sidan till demokratiens sunda bondförstånd! Men af dessa båda förefaller mig dock det sistnämnda farligare inom det parti, som vill lägga så mycken makt öfver ekonomiska detaljer i statens händer som den yngre liberalismen med dess starkt stats-socialistiska tendenser och dess tro på lagstiftningen vill. Och å andra sidan förefalla högerns stats-socialistiska medgifvanden både alltför snart framkomma — och alltför framtvungna af socialistiskräck, för att dess program till alla delar skulle verka tilltalande.

Själf intar jag sålunda en neutral ståndpunkt icke endast såsom tillhörande den kvinnliga rösträttsrörelsen, utan också i egenskap af individ, men har icke

en aflägsen tanke på att vilja göra denna min personliga hållning till valen för vare sig konservativa eller liberala kvinnor. Tvärtom!

Kunna vi med allvarlig afsikt att sätta kvinnofrågan öfver alla andra frågor på parti-programmet gå in i de respektive partiorganisationerna, så kunna vi nog också därigenom gagna kvinnans rösträtt! De engelska kvinnornas lifliga verksamhet i de respektive politiska partiernas sak har icke litet bidragit att visa deras politiska användbarhet och därigenom gjort deras rösträttsfråga så aktuell, som den för närvarande är. Det är ju nämligen ett faktum, att den nye engelske premierministern helt nyss till en deputation af män och kvinnor förklarar, att han, ehuru själf tviflande på fördelarna af kvinnans rösträtt, icke skulle motsätta sig, om regeringens flertal skulle vilja upptaga denna reform i det förslag till vidgad rösträtt, som snart skall komma att framläggas. Den till Beaconsfields minne stiftade konservativa och hög-aristokratiska föreningen Primrose league började upptaga kvinnliga medlemmar, sedan de liberala organisationerna på 80-talet börjat göra det. Och att äfven de konservativa i Sverige vaknat upp för vådan af att låta liberalerna ensam begagna kvinnornas hjälp, det framgår däraf, att Allmänna valmansförbundets lokalafdelningar i Stockholm och Gäfle beslutit lämna kvinnor tillträde.

Från den konservativa Reformklubben, det s. k. Nationella framstegspartiets förening, d. v. s. den klubb, dit professorerna Hjärne, Kjellén och Fahlbeck höra, svarades, att intet hinder i stadgarna förelåg för kvinnors inträde och att man troligen ej skulle göra svårigheter för inval af dylika. Det är ett nytt bevis på att kvinnorna redan äro en politisk faktor att räkna med, och det skulle ge ett skeft och oriktigt intryck af kvinnorörelsen, om endast de liberala kvinnorna hörsammade kallelsen. Ett inträde i partilifvet måste också ovillkorligen vidga kvinnornas inflytande och öka deras politiska intresse, hvilket säkerligen de konservativa kvinnorna äro i större behof af än de liberala. Men väl fordras det af de konservativa kvinnorna om möjligt större försiktighet, så att de icke genom anslutning till sin parti-organisation helt enkelt riskera att få hjälpa fram sådana riksdagsmän, som sedan tacka dem för hjälpen genom att söka utestänga kvinnorna. I det fallet fordras af de konservativa kvinnorna större målmedvetenhet i fråga om kvinnosaken och större solidaritetskänsla med kvinnorna än af de liberala, hvilka utan vidare veta sig göra kvinnosaken en tjänst, då de veta ansluta sig till Frisinnade landsföreningen, som redan i nov. 1907 upptog kvinnans rösträtt på sitt program. Man skulle kanske efter detta vara frestad att fråga, hur man efter detta ens kan tänka på att bevara kvinnorörelsens neutralitet. Härpå är dock icke svårt att svara. Som 93 röster vid sista riksdagsdebatten afgåfvos i Andra kammaren för kvinnans rösträtt och man väl får antaga, att de 17 socialistiska riksdagsmännen röstade tämligen

mangrannt, är det icke svårt att räkna ut, att åtskil-
liga af liberalerna — Liberala samlingspartiet förfogar
öfver 97 röster — icke röstade för, äfven om man
måste räkna med, att en del voro frånvarande. Alltså
kunna kvinnorna, hvilket också var att vänta, icke
helt lita på det liberala partiet. Och å andra sidan
ha de icke skäl att helt misströsta om de konservativa.
Först och främst utvisa de 49 rösterna i Första kam-
maren, att icke alla konservativa äro emot oss, om
också Andra kammarens konservativa röstat emot.
De 49 rösterna voro af verklig betydelse, därför att
de afgåfvos, innan voteringen skett i Andra kamma-
ren och det under debatten också uttryckligen fram-
hölls, att ett ja från Första kammaren skulle, därest
Andra kammaren biföll Liberala samlingspartiets
motion, ha föranledt sammanjämkning och alltså åt-
minstone en partiell seger för kvinnorna. Det är vi-
dare att observera, att i höst de konservativa riksdags-
mannakandidaterna faktiskt borde kunna känna sig
fullkomligt oförhindrade att på valmöten lofva att un-
der nästkommande riksdagsperiod rösta för kvinnans
rösträtt, då de icke längre behöfva vara bundna af höger-
partiernas fruktan för att saken skulle hindra det nu hvi-
lande rösträttsförslaget. Med det nuvarande läget, då
kvinnorna i bästa fall icke kunna tänkas få gå till val
förrän 1914, ha de konservativa intet att förlora men åt-
skilligt att vinna på en anslutning till kvinnorösträtten.

Under sådana förhållanden kan saken ju icke med
sanning sägas vara en *partifråga*, och det skulle vara
både en dumhet och en ohederlighet af den kvinn-
liga rösträttsrörelsen att, som liberalerna redan strax
efter Frisinnade landsföreningens anslutning till vår
sak pläderade för, öfvergå en corps till de liberala.
Det vore en dumhet, därför att en mycket stor del af
landsortens kvinnliga rösträttsföreningar stå under öf-
vervägande högerledning och vi därför genom en dy-
lik öfvergång skulle stöta ifrån oss just de bästa
af de högerkvinnor, som hittills ifrigt arbetat för den
kvinnliga rösträttsaken, och därigenom betydligt min-
ska kraften af vår rörelse, som till stor del just berott på
kvinnornas sällsporda enighet. Och det vore en oheder-
lighet, ty det skulle förutsätta, att de mera »smidiga»
bland kvinnorna utan vidare kunde byta öfvertygelse,
som man byter om dräkt.

Och om man slutligen frågar oss, hur vi kunna
sätta en »detaljfråga», sådan som kvinnofrågan, öfver
de olika partifrågorna, så är det icke svårt att
svara därpå. En »detaljfråga», som visar sig omfatta
halfva människosläktet, som sträcker sig in på det
etiska, det juridiska och sociala området och som
skär alla partier och samhällsklasser — »väl är den
värd att upptas af oss alla», skulle jag här vilja säga
med en förändring af skaldens ord.

(Ur Aftonbladet.)

LYDIA WAHLSTRÖM.

En internationell kvinnoklubb i Paris.

För några månader sedan bildade två behjärtade
franska damer, fruarna Jane Misme och Paul de
Lauribar, bägge två författare och föreläsarinnor i Paris,
en kvinnoklubb vid rue Lafitte 49, som de kallade
»le Salon international de la Française», och som skulle
hafva till uppgift att blifva en samlingsplats och ett
hem för kvinnor af alla nationaliteter. Idén var god
och fyllde ett länge känt behof. Utan att hafva gjort
mycket buller af sig räknar klubben redan både engelska,
amerikanska, skandinaviska, polska, grekiska och ru-
mäniska medlemmar, hvilka i klubbens salonger stifta
bekantskap med fransyskorna från såväl Paris som
landsorten.

»Vår mening är», förklara klubbens bägge stiftare,
»att låta kvinnor af olika stånd och nationalitet men
med likartad uppfostran komma i beröring med hvar-
andra på neutral mark, där de hafva möjlighet att
knyta närmare förbindelser med hvarandra.»

Och så har rue Lafitte blifvit mötesplatsen för en
mängd kvinnor från de mest skilda delar af Europa.
I »le Salon international de la Française» eller, som
den heter, »le Cercle de progrès féminin» är allting
inredt på det mest eleganta och smakfulla sätt. Där

finns ett läs- och skrifrum, en föreläsningssal och ett
hemtrefligt térum. Klubbens båda föreståndarinnor
stå alltid välvilligt till medlemmarnas tjänst, antingen
det är fråga om att välja ett lämpligt pensionat eller
på annat sätt att hjälpa en utländsk medlem tillrätta
i de parisiska förhållandena.

Om ekonomien det tillåter, är man betänkt på att
längre fram inköpa ett hotell och en restaurant enkom
afsedda för klubbens medlemmar.

I föreläsningssalen hållas allt som oftast föredrag
eller soaréer med musik och deklamation, och vid
dessa samkväm, dit äfven manliga individer hafva till-
träde, behandlar man de olika ländernas konst och litte-
ratur. Så har klubben t. ex. under juni månad an-
ordnat en norsk musikafton, en dansk matiné, en polsk
soaré o. s. v. Klubben består af nationella sektioner.
För närvarande är en rumänisk sådan under bildande
med prinsessan Hélène Vacaresco som ordförande.

Årsafgiften för medlemskap i föreningen uppgår
endast till 20 francs och årsabonnementet på klubbens
tidning La Française till 6 francs.

(Sv. D.)

Kvinnorna och riksdagsmannavalen.

Med något af en lavins hastighet, såsom ett ytt-
rande föll under årets rösträttsdebatt i första
kammaren, har de svenska kvinnornas rösträttsrörelse
under de sista åren gått framåt. Med kraft och energi
ha kvinnorna sökt att samtidigt med männen få sin
rösträttsfråga löst. Stora grupper af män hafva upp-
tagit kvinnornas sak nästan såsom sin och nedlagt ett
drygt arbete för att föra den till seger. Men kvinno-
rösträttens motståndare voro till och med i andra kam-
maren starkare än dess anhängare, och frågan föll.
Detta hände 1908 i Sverige. 1907 beviljades Norges
kommunalt röstberättigade kvinnor politisk rösträtt,
och 1906 fingo Finlands kvinnor allmän rösträtt.

I hela den civiliserade världen arbeta i denna stund
upplysta och framsynta män och kvinnor på lösandet
af en af tidens viktigaste samhällsfrågor, den fråga,
som de insett utgöra grunden för utvecklingen på de
flesta andra områden, kvinnans politiska frigörelse.

I Sverige erbjuder den närmaste tiden det bästa
tillfälle för kvinnorna att föra fram sin sak. Inför
»landet i val» kunna kvinnorna nu klart och tydligt
framlägga sin rösträttsfrågas hela vikt och betydelse.
Det gäller att få den nya andra kammaren vald på
programmet »rösträtt åt kvinnorna», så att valmännens
uttalande i detta afseende blir en tydlig fingervisning
icke blott för andra kammarens arbetsplan, utan än
mer för regeringens initiativ och första kammarens
beslut. På höstens val kommer det ytterst att bero,
om rösträttsstriden för Sveriges kvinnor skall hinna
afvecklas, innan den fattar dimensioner af en för hela
folkets sunda utveckling kanske ödesdiger art. Det
blir på den nya andra kammarens män, som det kom-
mer att bero, om ett hvilande grundlagsförslag om
rösträtt åt kvinnor skall gå i arf till 1912 års män
för slutgiltig lösning. Men det kommer återigen att

bero på kvinnorna själfva och den ställning de ta
till 1908 års val, om kvinnorösträtten vid dessa skall
komma att inta den ledande plats, som den numera
intar t. ex. vid valen i England, där kvinnorna icke
låta sig nöja, förrän de fått klart besked om hvarje
kandidats ställning till kvinnornas rösträttsfråga, och
hvarken sky möda eller kostnader för att få sina
kandidater igenom och utestänga motståndarna. De
svenska kvinnorna måste komma till insikt om, att
tills deras rösträttsfråga är löst, finns det för dem
ingen viktigare fråga att arbeta för, och att denna
fråga måste stå öfver äfven partihänsynen.

Flerstädes här i landet har valrörelsen redan bör-
jat med förberedande underhandlingar och möten, och
nu gäller det för kvinnorna att icke låta något till-
fälle gå sig ur händerna att offentligt och enskildt
påverka valmännen till förmån för kvinnorösträtten,
att i stort antal infinna sig vid valmötena och själfva
eller genom någon väl betrodd man låta interpellera
kandidaterna och att icke släppa fram någon kandidat,
som icke klart och tydligt uttalat sig för lösning af
kvinnornas rösträttsfråga under närmaste riksdags-
period.

Genom ett målmedvetet, värdigt och energiskt upp-
trädande vid sommarens möten och höstens val skola
Sveriges kvinnor snabbare och säkrare än på någon
annan väg eröfra den plats, som med all rätt till-
kommer dem vid sidan om Finlands och Norges fria
medborgarinnor. Må Sveriges kvinnor visa lika stort
politiskt intresse som de finska och norska, och må
Sveriges män, liksom Norges och Finlands före dem,
komma till en allt allmännare insikt om, att äfven för
Sverige gäller den regeln, att ett lands kulturella be-
tydelse står i jämnhöjd med aktningen för dess kvinnor.

SIGNE BERGMAN.

Therese Huber.

II.

Huber hette den unge man, som under Mainztiden
hade vunnit fru Forsters till äktenskap lediga hjärta
och som hon nu så småningom drog till mötes. Han
hade varit sekreterare vid sachsiska legationen i Mainz
men öfvergifvit diplomatin och sammanträffade med
Therese i Neuchâtel sommaren 1793. Forsters död
onödiggjorde påtänkta skilsmässoförhandlingar, och
Therese kunde som pensionsberättigad och sörjande

änka inträda i det nya äktenskapet, som ingicks föl-
jande vår.

Om Huber saknade den universella begåfning och
det briljanta väsen, som aldrig upphörde att fångla
Therese hos Forster, så ägde han till gengäld en fin-
känslig godhet, ett vinnande saktmod, som icke ute-
slöt en stilla och målsäker energi. Han kompletterade
på det lyckligaste den skarpa, lidelsefullt despotiska

Therese, och deras förbindelse fyller de ljusaste åren i hennes lif.

Ett par månader efter vigseln utvisades de af politiska skäl från Neuchâtel och bosatte sig i den närbelägna byn Bôle, där de framlefdde några år i landtlig idyllro och litterär id. Huber utöfvade ett oförtrotet skriftställereri af det subalternas slag, som i detta bildningslystna och oblaserade tidevarf kunde inbringa ganska godt anseende — han öfversatte och bearbetade från franskan, snickrade ihop teaterpjäser, medverkade i bladen — och hos Therese, som redan tidigt försökt sin penna, utbildade sig en novellistisk talang, hvars alster i hägn af makens bekanta namn framträdde för publiken.

Huber, som outröttligt mödade sig att blidka den af Thereses giftermålsäfventyr schockerade familjen i Göttingen, skildrar raljerande för pappa Heyne den vittra firmans arbetsmetod. Hur öfvertygande han förstår att lugna fadershjärtat, som bäfvar för en blåstrumpa till dotter! Kan det kallas författarskap, frågar han, som sysselsätter henne bara den stund hon håller på med det, som hon med fröjd öfverger hvad stund som helst för en skjorta, en tröja eller en lektion med barnen och som hon bedrifver bara därför att det, när han öfverarbetat och snyggat upp hennes utkast, har visat sig ganska inbringande! Med lika forceradt nit framhåller han hennes politiska menlöshet, starkt betvivlad af slakten — aldrig tittar hon i en tidning, och om hon på kvällarna vid stickstrumpan skall höra något läsas, så föredrar hon framför dagsnyheterna (det var inte banala nyheter, som stodo i bladen dessa omhvälfningsår) en nätt komedi eller »något ur den äldre historien». Den fiffige Huber ljuger som en jesuit, han vet på pricken hvilket kvinnoideal som hägrar för en gammal professor i grekiska.

I Bôle hade Hubers en intressant granne och vän, madame de Charrière, beryktad för sin egendomliga förbindelse med den unge Benjamin Constant, som sedan madame de Staël skulle öfverta. Med smärtsam saknad skildes de från den fridfulla tillflyktsorten för att flytta till Stuttgart, där Huber skulle redigera den store förläggaren Cottas »Allgemeine Zeitung». Här såväl som i Ulm, dit tidningen 1803 förlades, intog paret en ansedd ställning i societén, Huber utnämndes till Landesdirektionsrat och deras ekonomi började bli solid. Men julafton 1804 dog Huber i lunginflammation, och därmed vidtog för Therese efter ett årtiondes andrum den osäkra, blåsiga existens, som hennes stjärnor hade företecknat.

En liten dramatiserad skiss, i hvilken hon för en vän åskådliggör sin dotter Claires bröllop med jägmästaren von Greyerz våren 1805, röjer under drastisk humor och öfvermodigt balanserande fantasi en bitter lifströtthet, som sublimt kontrasterar med den festliga familjetilldragelsen. Säkert har Therese aldrig för tryck skrivit något, som går upp mot detta lilla privata konstverk, där hela lifvets rund genomlöpes i en handfull bäska och lätta repliker och som lyktar med

följande epilog: »Dödsbårar, till sist världens undergång. Gud Fader gäspar: Hååå! Om bara någon ville hjälpa mig att ändtligen en gång göra någonting nytt! Jag är så hjärtans led vid det gamla! Jag får lof att slå efter i Meusels lexikon hvem som har skrivit mest om världsförbättring. Går in i sitt arbetsrum. Ridå.»

En originell svärmor, eller hur? Emellertid fyllde Therese ganska väl sin uppgift som sådan under de elfva år hon bodde på landet hos herrskapet Greyerz. Hon red omkring med sin måg i skogarna, arrangerade med smak och uppfinning små familjefester och höll husets intellektuella intressen vid makt. Utom Claire hade hon tre barn att sörja för: Therese, Forsters dotter, hvilken tidigt kom ut som guvernant i högvälborna och furstliga familjer, sonen Aimé, som hon anförtrorde åt den berömda pedagogen Fellenbergs institut, och Luise, som blef hennes sorgebarn genom sin labyrinthiskt invecklade äktenskapshistoria med Herders son Emil. För att icke tala om alla de unga män, åt hvilka hon turvis ägnade en känslfull och exalterad moderlighet, värd att nämna som tidssymtom.

Lysande gäster kunde fiuna vägen till hennes gömma: med sin gamle bekante från Forstertiden, Fritz Jacobi, firade hon ett rördt återseende, och själfva madame de Staël ärade henne med en oförberedd visit, som aflöpte synnerligt tillfredsställande.

Men i hela sitt lif orkade hon inte sitta på undantag. Sedan en del andra planer på en själfständigare tillvaro slagit fel, flyttade hon hösten 1816 till Stuttgart och öfvertog redaktionen af »Das Morgenblatt». Detta var en daglig tidning, utgifven af den vidtfamnande Cotta och liksom hans öfriga publikationer spridd och ansedd. Den var hvarken politisk eller nyhetsblad utan motsvarade närmast de nutida tyska tidningarnas afdelning under strecket (följetong i den ursprungliga bemärkelsen) och »Unterhaltungsbeilagen».

I bref till litterära vänner framlade den nya redaktören vid början af sin bana med mycken precision och energi de principer hon ämnade följa. Hon indelade publiken i klasser: »den lärde, societetsdamen, den late, sömnige ämbetsmannen, snobben, den vetgiriga fröken, den efter en vederkvickelse törstande husmodern». Så går hon igenom de fack, som kunna ifrågakomma: »Historia — den betraktar jag som spegel för samtiden eller profetia för framtiden: öden, drag, som undervisa så här: förr var det likadant — eller: *det* kan inte hända mer — eller: ta er i akt, annars händer det omigen — eller: det måste kunna ske hos er också — alltså lefvande framställning, men kort och enkel, hållre träaktig än blom-mig.» Vidare kommer roman, biografi (»det mest tilltalande för alla mänskor»), allvarigare vetenskaper, särskildt naturlära, och sist poesi — »så litet som möjligt och endast *det bästa* — eller! *det oundvikliga*, såsom hvad Voss och Seckendorff skicka in». Man hör, att hon redan är invigd och erfaren — hon vet att räkna med det oundvikliga. Korrespondanserna

önskar hon inskränka till det intressantaste och undanber sig »skvaller om histrioner.»

Dessa uttalanden vittna förmånligt om grundlig praktisk insikt och en smula nedstämmande om en torr 1700-talspedagogisk uppfattning. En tidning, som bland sina medarbetare räknade Goethe och Jean Paul, kunde ju kosta på sig lite friare lyftning. Men en verkligt glänsande idé hade dock Therese: »nya recensioner af gamla böcker. Synpunkten vore bara förändrad, man kände dem på deras frukter och granskade hvad de *numera* hade för värde som lektyr».

Hennes första göra blef att ordna det kaos af manuskript, som enligt god journalisttradition lämnats henne i arf af föregångaren, den unge skalden Rückert. Öfver hufvud torde icke någon af redaktörskallets vedervärdigheter ha gått henne förbi. Den långvarigaste och mest betungande var hennes beroende af förläggaren. Baron Cotta var en myndig man, icke sinnad att lämna sina redaktörer för fritt spelrum. På hans order måste Therese med svidande hjärta ta in henne ytterst osympatiska saker, och han skydde inte att bakom hennes rygg vidta åtgärder till obehag för henne. Under allt detta upprätthölls emellertid ett urbant, nästan vänskapligt förhållande, och den skarptungade redaktören låter oändligt hänsynsfull och vädjande i sina böne- och försvarsskrivelser till den höge chefen.

En olägenhet, som icke hörde till ämbetet men som måste störande inverka på detta, var Thereses oppositionellt-reaktionära ställning till samtiden. Med sin revolutionsuppskattning, sina franska sympatier, sin förnuftskult och sin art af »Empfindsamkeit» hörde hon hemma i adertonde seklet, och hvarken politiskt eller litterärt hade hon ryckts med af det nya århundradets strömningar. Romantiken var henne en styggelse, om hon än med sitt liffulla, intelligensskolade skönhetsinne kunde njuta af åtskilliga dess produkter, och yttringarna af den tyska fosterlandskänslan, »das Teutschtum», togo sig ut som barbariskt skrån och prålände för henne, kosmopoliten, tillbedjaren af Napoleon, denna rationalismens inkarnation, som ville förvandla världshistorien till ett strategiskt problem.

Det Atterbombsbref, ur hvilket inledningsraderna till denna artikel hämtats, återger i otvetydigaste form den stämning, som rådde mellan Morgenblattsredaktören och en yngre generations snillen.

»En icke dum, men helt och hållet fransosiserad pulverhäxa», karaktäriseras hon. »Hon har nu i senare tider gifvit sitt blad en fredlig karaktär (du vet, att denna gummas garderob ofta varit Wallmarks rustkammare), förmodligen därför att ungefär alla de, af hvilka hon måste ha bidrag, tillhöra mer eller mindre den skola, som hon annars bekrigat. I det stället utgjuter hon i privata bref sin smärta; och i går upplästes för mig ett af dessa, hvori hon för ett fruntimmer af mina bekanta förklarar, att ingenting vore för Tyskland nyttigare än att så tidigt som möjligt omgifvas af unga Fransoser (!), att Fransmännen vore det

mest bildade, det förståndigaste, det *redligaste*, det *själfullaste*, det *religiösaste* folk på jorden (hvem skulle trott det? i sanning, nya upptäckter!); att Tyska litteraturen vore *in corpore* vansinnig, och af all denna vansinnighet kärleken för Tysklands och Nordens forntid det mest vansinniga, att hvarken Jean Paul eller Fouqué skola hinna odödligheten; att Oehlenschläger, hvilken hon personligt känner, vore ett godt ämne och tämligen förståndig, blott han icke hade snärjt in sig i den *orimliga* och *vämjelige* nordiska mytologien o. s. v. »Nu följa ett antal anekdoter som bevis för »huru mycket alltid *kvinnan* influerar på en dylik vitter madams omdömen», och slutligen utbrister den het-sige författaren: »Hvad vore icke denna Madame Huber för ett kostligt fynd åt Hrr Leopold, Rosenstein, Blom och advokat-fiskalen Bergström, ifall hon kunde komma till Stockholm, där genom fru Lenngrens död en stor tepresidentskas plats blifvit ledig»...

Den arma Therese, efter detta var hon ohjälpligt misskrediterad i Uppsala! Vi äro henne skyldiga en smula upprättelse, och jag vill betona, att den polemiske romantikern delvis gjorde sig till förtälets språkrör. Therese var icke så konsekvent illvillig som han föreställde sig, men hon var i sällsynt hög grad behäftad med antipatier, som hon icke väjde för att oförmildradt uttrycka. Hon skref gärna sina bref med en fruktansvärdt hvass penna, och hennes kärlekslösa syn på medsyndarna kan endast godtgöras af den själfsväldigt ettriga kvickhet, hvarmed hon hudflänger dem till kropp och själ. Hennes litterära utlåtanden präglas alltför ofta af en obehörig subjektivitet, men där icke denna får tillfälle att spela in, kan hon fälla djupa, varma, inspirerade ord.

Hennes redaktörskap tog en snöplig ända, icke genom hennes eget förvållande utan genom Cottas despotism. Han underrättade henne om att tidningen skulle flyttas till Augsburg och anmodade henne att följa med. Med sin vanliga foglighet inför den mäktige bröt hon upp med snaraste, men denna afresa, som kanske påkom hastigare än han tänkt sig, tog han till förevändning att utan uppsägning undandra henne redaktionen. Detta skedde 1823.

Det nya residenset misshagade henne i högsta grad — Augsburg var merkantilt och småborgerligt — hon saknade Strassburgs litterära societé och kanske ock — hvem vet? — sitt besvärliga Morgenblatt, och hennes största vederkvickelser blefvo nu långa påhälsningar i Bayreuth hos dottern Luise och hennes man, Emil v. Herder.

Men en litterär mission, som hon i många år planerat, gaf henne spännande sysselsättning under dessa år, hennes sista. Det var samlandet och ordnandet af Forsters bref, som inledda med en lefnadsteckning offentliggjordes i två digra band 1829, kort före hennes död, som inträffade den 15 juni detta år. Huber hade långt förut fått sin minnesvård i en liten öm biografi, men med åren steg Forsters intellektuella betydenhet allt mera ogrumlad fram för henne, och

en hyllningsgård åt honom blef det naturliga krönet på hennes brokiga lifsverk.

Therese Huber är icke längre ihågkommen som författarinnan till den massa intrigfulla noveller och romaner, hvarmed hon tjusade lånbibliotekens kund-

krets, men den som närmare studerar den tyska klassiska och romantiska litteraturens historia kan icke undgå att stifta bekantskap med Forsters hustru och Cottas Morgenblattsredaktris.

KLARA JOHANSON.

Andelsbevis i **Föreningen Dagny** böra lösas på tidningens expedition snarast möjligt mot återställande af interimskvitto.

Litteratur.

Thekla Hammar. Anthologie des poètes lyriques français. Stockholm, Alb. Bonnier.

Ur den franska poesiers blomstergård, omslutande diktare från Ronsard till Bonnard, har utgifvarinnan af »Anthologie des poètes lyriques français» plockat en liten, helt liten bukett. — Är den väl därför mindre förtjusande? utbrister i sitt företal M. Lucien Maury, och med rätta, ty just dess ringa omfång, dess utsökthet förlänar den ett sällsynt behag.

Det är en säker hand som samlat dessa dikter, en person som med vidsträckt och djupgående kunskap förenar konstnärlig känsla.

Tag och jämför denna med andra franska antologier, och ni skall få se!

Det ligger framför mig en antologi af Merlet, mycket använd, tycks det, i Frankrike. Strån och halm och blommor om hvartannat, en kompakt blomsterkvast, jämförd med denna luftiga bukett, där hvarje blomma kommer till sin rätt i kontrast och harmoni på samma gång med sin granne.

Det har lyckats fröken Hammar att välja såväl vackert och karakteristiskt som i koncis korthet. Två, tre dikter ge oss full uppfattning af hur poeten skrivit, då han skrivit bäst, och af de stora dragen i hans utveckling.

Att 1500- och 1600-talen blott sparsamt representeras, 1700-talet ej alls, så när som på Chénier, synes naturligt, då tyngdpunkten så helt faller på 1800-talet, och man är uteslutande tacksam för dessa 1500- och 1600-tals-exempel, som följa utvecklingens tråd tillbaka och fästa den vid den nyare diktningens begynnare.

Redan med denne visar antologien sin vägledande och urväljande förmåga. Man finner i de dikter af Ronsard, som anföras, den yppersta essensen af hans kärlekspoesi med dess ljusa, spröda färger, dess naturväsen, blommor och fågelsång. Hvilken kontrast mellan hans »Sonnet pour Hélène» — den spotska skönhet, som i honom såg blott gubben — och ett liknande vredesutbrott af Corneille, »Stances à la Marquise», några blad längre fram, därur i bredd och glöd framstiger mannen af folket!

Öfver Du Bellay, Maynard, Corneille, La Fontaine, Chénier nå vi det stora lyriska skedet. Här möter Lamartines »Le lac» med sina mjuka årslag, hans Gethsémani i sin visionära ångest, Hugos »Un peu de musique», ett motstycke i rödt till Rydbergs »Drömlif», hans suggererande vemodiga »Tristesse d'Olympio», Mussets »Souvenir», Vignys »Moïse». Här finna vi Barbiers »l'Idole»: Frankrike, det frustande, af konungars blod rykande stoet, som dödsrides af korsikanaren med det raka håret:

O Corse à cheveux plats! que ta France était belle,
Au grand soleil de messidor!

Knappt vill man sluta uppräkningsen af dessa dikter, där blott ett försvinnande fåtal tagits med af nödvändighetsskäl och lämnar läsaren kall. Man ville nämna alla dessa Leconte de Lisle och Heredias exotiska taflor, alla Vicaires stämningar från Bresse, alla Le Goffies från Bretagne, liksom denne Bonnards, den yngstes, en lyckligt ungdomslif återspeglade poesi.

I tidsföljd komma diktarne, som naturligt är, men hvilket ej alla utgifvare tyckas anse vara det enda möjliga. Härvid är att märka ännu ett och för utgifvarinnan originellt — de utdrag ur litteraturhistoriska författare som föregå diktarnes verk och som göra antologien äfven till en liten litteraturhistoria.

Också här visar urvalet samma takt, samma litteraturkännedom. En Faguet med sin förmåga att ge slående bilder af situationer och händelser drar utvecklingens yttre konturer. En Lemaître med sin finare känsla värdesätter, eller ock uppkallas därtill en Brunetière, en Pellissier, en Anatole France. I hvarje fall ha citaten afskurits just där de borde afsöras, och tillsammans bilda de ett helt af händelser och omdömen i den pregnant form, som minnet med lätthet och glädje behåller.

För ungdom vid skola och universitet, för lärare, för alla som älska fransk diktning, skall denna antologi, som i sig förenar så mycket värdefullt, blifva till njutning och skänka rik behållning.

KERSTIN HÅRD AF SEGERSTAD.

Nationalföreningen mot emigrationen har i dagarna utgifvit ett första dubbelhäfte af sin kvartalspublikation, med omväxlande och intressant innehåll. Häftet inledes med en orienterande framställning af föreningens syften »Hvad vill Nationalföreningen mot emigrationen» af föreningens sekreterare dr *Adrian Molin*. I en liten skiss »När de komma åter» har föreningens byråföreståndare i Göteborg, *J. Folcker*, gett några stämningsbilder från de hemvändande svensk-amerikanarnas ankomst till Göteborg. Vidare innehåller häftet en redogörelse för en af dr Nils Wohlin, officiella emigrationsutredningens sekreterare, verkställd öfversikt af utvandringslagstiftningens historia och allmänna principer. Skrifställaren *E. Walter Hülpfers* har lämnat en liten känslig skiss »Gif folket hem!» och journalisten *Ture W. Schönberg* har bidragit med en artikel om planerna på invandringsförbud till Förenta staterna. Slutligen innehåller häftet en redogörelse för föreningens verksamhet under halfåret 1 okt. 1907—31 mars 1908.

Kvartalsbladet utdelas under 1908 med ett dubbelhäfte i juli månad och ett häfte i vardera af månaderna september och november till samtliga medlemmar i Nationalföreningen mot emigrationen. Det erhålles äfven efter rekvisition hos föreningen till ett pris af 1 krona för år. Det nu utkomna dubbelhäftet säljes i bokhandeln för 50 öre.

Notiser.

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm *Minneslista* har utkommit i fjärde kompletterade upplagan. Bland nyheter märkas:

Danmark, 1908. Kvinnor — gifta och ogifta — som fyllt 25 år och som själfva eller genom sina män betala skatt till kommunen, erhålla kommunal rösträtt och valbarhet.

Sverige, 1908. C. A. Sjöcrona (I k.) motionerar om rösträtt för kvinnor såsom ett tillägg till det hvilande förslaget om allmän rösträtt för män.

Votering om politisk rösträtt för kommunalt röstberättigade kvinnor enligt från herr Trygger framkommet förslag.

I kam.: afslår 79 mot 49.

K. A. Staaff (II k.) motionerar om rösträtt och valbarhet för kvinnor såsom ett tillägg till det hvilande förslaget om allmän rösträtt för män. 15 medmotionärer. (Liberala samlingspartiets förtroenderåd.)

II kam.: afslår 110 mot 93.

K. H. Branting (II k.) motionerar om lika, allmän och direkt rösträtt och valbarhet för män och kvinnor. 16 medmotionärer.

II kam.: afslår 146 mot 48.

C. A. Lindhagen (II k.) motionerar om rösträtt och valbarhet för kvinnor på grundval af det hvilande röströrelset (med utsl. af vissa i detsamma upptagna garantier). 7 medmotionärer.

II kam.: afslår 140 mot 47.

1908, 1 juni. Landsföreningen räknar 126 lokalföreningar.

Litteraturförteckningen innehåller en ny skrift: *Kvinnans medborgarrätt* af Anna Kleman.

Minneslistan säljes till ett pris af 5 öre.

Det första svenska kvinnliga gymnast- och studentmötet med kristligt program ägde rum i första veckan af juli på Hammarskog i närheten af Uppsala. Mötet, som räknade ett antal af mellan 50 å 60 medlemmar, hölls under ordförandeskap af fil. kand. Ingeborg Wikander. Bland de hållna föredragen kan nämnas »Våra ideal» af fröken Jeanna Oterdahl, »Profetgestalter» af fil. kand. Emilia Fogelklou, »Kristendomen och kulturen» af fil. kand. O. Mannström, »Kristendomen och personlighet» af teol. kand. J. Viotti, »Vår ställning till Bibeln», af fil. lic. fru Maj Lagerheim-Björck, »Renhet» af fil. kand. Ingeborg Wikander och »Tillkomme ditt rike» af fru G. Norenus. Fil. kand. Dagny Thorvall inledde en diskussion om »Den sociala frågan och framtiden».

Kompetensvillkoren för kvinnliga postelver. Generalpoststyrelsen har till k. m:t afgifvit utlåtande med anledning af de framställningar, som gjorts rörande den kompetens, afgångsbetyg från åttaklassig flickskola kan anses medföra ur postal synpunkt.

Efter en längre utredning framhåller generalpoststyrelsen som sin åsikt, att fullständig afgångsexamen med minst betyget godkänd i modersmålet, tyska, franska, geografi och matematik vid normalskolan för flickor eller åttaklassig flickskola bör berättiga till inträde i postverket under förutsättning att undervisningen äger rum i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda tim- och kursplaner. Styrelsen förutsätter härvid, att K. M:t kommer att genom läroverksöfverstyrelsen eller på annat sätt kontrollera undervisningen.

I sammanhang härmed påpekar styrelsen, att det från postal synpunkt är minst lika fördelaktigt, om en flickskola har franska som grundläggningsspråk i stället för tyska. Dessutom framhåller styrelsen önskvärdheten af anordnande af en kurs i bokföring.

Under förutsättning af nyssnämnda kontroll förmåler styrelsen sig slutligen ämna utfärda sådana bestämmelser, att tillträde till postelevkurs må kunna beviljas äfven den, som med ofvannämnda betygsförutsättningar aflagt fullständig afgångsexamen från åttaklassig flickskola.

Från Norge meddelas, att vid Landskvindestemmeretsföreningens nu hållna möte i Lillehammar tal hölls för upprättande af skolkök och husmoderskolor. I anslutning till föredragen antogs en resolution, ställd till Stortinget, uttalande önskvärdheten af en fast ordnad undervisning i huslig ekonomi såväl i statens skolor som folkskolorna, samt att staten måtte upprätta en lärarinneskola med öfningsskola och småbruk nära Kristiania, så att husmoderskolorna ute i bygderna måtte kunna erhålla fullt utbildade och skickliga lärarinnor.

ÄR NI EN VÄN AF DAGNY och önskar framgång åt densamma, gör då hvad Ni kan för en ökad spridning genom att uppmana vänner och bekanta att prenumerera. Betänk att en tidnings spridning utgör den ekonomiska grundvalen för dess existens.

ORGLAR från landets förnämsta fabriker säljas mot erläggande af 4 % af priset strax och sedan 12 % i hvarje följande kvartal under 2 år samt

PIANINON mot 4 % strax och 8 % i hvarje kvartal under 3 år.

Kataloger och närmare upplysningar erhållas mot 20 öre i frim.
P. O. ÅKERLUND, Strömsbro.

JACOBSONS, 2 Hamngatan,
midt för Berzelii park.
Tapisseri-handarbeten.
Dam- o. presentartiklar.

Egnahemssparbanken.

Kontor: Vasagatan 38.

Begagna denna sparbank för insättning å sparbanksräkning. Kan användas äfven för hushållsräkning. Intill 500 kr. kunna i regel utfås utan uppsägning.

Öppen half 10 f. m.—7 e. m.
Allm. tel. 917. Rikstel. 73.
Inlåningsränta f. n. 5½ proc.

Vejbystrands Sjukhem
vid Skelderviken

(Barkåkra station, Västkustbanan) för ben- och körteltuberkulos, rachitis och allm. svaghet, mottager barn och vuxna, dagafgift 4—6,50 kr. Öppet året om, central uppvärmning, härligt läge i barrskog vid hafvet. Läkare: Dr Ernst Lindahl vid Kronpr. Victorias Kustsanatorium, Barkåkra.

Kemisk Tvätt.

A.-B. Nya Blå Hand,

— Stockholm. —

Extra fina
Dörrskyltar, Stämplrar
och Sigill

erhållas alltid billigast från
GUSTAV HÅKANSSON
Stockholm. Box 173.
Mästersamuelsgatan 54.

Rodenstamska
Slöjd- och Hushållsskolan,
Hudiksvall.
Husmoderskurs. Skolkökslära-
kurs. Slöjdläroinnekurs.

Hudens
vård.

På grund af sin **uppriskande inverkan** å hudsystemet vinner Salubrin en städse ökad användning vid hudens vård. Särskildt har frottering af kroppen med ett af Salubrin fuktadt tygstycke befunnits verksam till förekommande af **förkylning efter sveitning** och till motverkande af **ömheter** och **värk** efter öfveranstängning. Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- & Färgaffärer. I parti hos Geijer & C:o, Stockholm.

De nu så moderna
Exlibris (Bokägaremärken)
utföras konstnärligt och till lägsta pris af Carl Nilssons Ljustrycksanstalt, Stockholm Ö. Profver och prislister mot 10 öres porto. Agenter antagas.

FRÅGOR OCH SVAR.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man *alltid* göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för 1/1, 2:50 för 1/2, och 1:25 för 1/4 år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren här då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej anörstades) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär postens kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.

Prenumerantsamlare å DAGNY

sökas på alla platser i landet och erhålla fördelaktiga villkor. Tillskrif

Dagnys Expedition, Stockholm C.

Glöm ej

att från boklädan hemskaffa **M. L. Gagners** broschyr om **Barn och Biografreställningar** å 25 öre. Frågan är aktuell och broschyren beaktansvärd.

Till Sommarlektyr anbefalles särskildt:

Hermelin:

Från svenska bygder å kr. 2:50 och

Wide:

Kamraterna på Forsbro å kr. 2:25, allt i boklädorna på **LARS HÖKERBERGS** förlag, Stockholm.

////////////////////

EN UTMÄRKT BOK. — 3: E UPPLAGAN.

• **VÅRA BARN** •
FOSTRAN OCH VÅRD

AF PROF. **Seved Ribbing** I LUND.
Omarbetad och tillökt.

Pröfvad af föräldrar i tusental och tacksamt befunnen **god**. Bör ej saknas i *något* hem, *något* folkbibliotek. Säljs i *boklädor* samt å **Lars Hökerbergs** förlag, Stockholm, å kr. **2:75**. Ger gagn för sitt pris **mångdubbelt!**

////////////////////////////////////

Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.

Läroinnekurs i matlagning och handarbete (fullständig läroinnekurs i huslig ekonomi) börjar den 1 sept. Anmälan till inträde göras före den 1 juli.

Husmoderskurs med undervisning i matlagning, sömnad och hälsolära och närmast afsedd för flickor med högre skolbildning börjar den 1 sept. Anmälan före den 1 aug.

Specialkurs (högre husmoderskurs) i finare matlagning, kläd-sömnad och barnavård börjar den 22 aug. Anmälan före den 1 aug.

Praktisk yrkeskurs för utbildning af kokerskor och hushållerskor börjar den 22 aug. Anmälan före den 1 aug.

Ansökan till de **Läroinnekurser** (endast för skolkök), som börja i jan. 1909, insändas före den 1 nov.

Tryckt program gratis och franko på begäran.

Inspektör: **Professor O. Hammarsten.**

Föreståndarinna: **Fröken Ida Norrby.**

Lediga platser

inom alla områden af för kvinnor lämpligt arbete annonseras fördelaktigast i Dagny, hvilken, som tidning för svenska kvinnorörelsen, torde erhålla den mest vidsträckt spridning landet rundt.

För resande till

Rivieran

rekommenderas det skandinaviska pensionatet Villa Elsie i San Remo (Norditalien). Pensionatet förestås af en dansk dam. 20 rum och trädgård med utsikt öfver Medelhafvet. Moderata priser.

Vid folkskoleseminariet i Umeå

börjar nästa läsår tisdagen den 25 augusti, då inträdessökande hafva att infinna sig å seminariet kl. 10 f. m. Ansökningarna om inträde böra vara inlämnade före sistnämnda dag.

Upplysningsvis meddelas, att det antal nya elever, som i år kan intagas, är 24 i första klassen och 1 i fjärde klassen.

Umeå den 25 juni 1908.

M. G. Högbom.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halva priset eller 7½ öre pr mm.)

VÄRDINNEPLATS sökes af bildad fransk dam (talar äfven svenska) med godt sätt, utseende och hälsa. Äger förmåga att sköta ett bättre hem samt sprida trefnad. Bästa ref. »Till hösten 38» Svenska Dagbladet.

DEMOISELLE FRANÇAISE bonne famille désire pour l'autonne place dans famille distinguée. Meil. ref. »M. g. g.» Sv. Dagbladet.

**EN ENKEL OCH ANSPRÅKS-
LÖS FLICKA** af god familj, som har lust och fallenhet för affär, önskar plats i sådan. Är kunnig i alla i ett hem förekommande göromål och är villig däri deltaga, om så önskas. Tacksam om svar om möjligt inom åtta dagar, märkt »Villig 16 år», Östersund.

LEDIGA PLATSER.

FÖRESTÅNDARINNEPLATSEN å *Vårdanstalten Nyhem i Helsingborg för obildbara sinnesslöa* är till ansökan ledig. Föreståndarinnan skall deltaga uti och öfvervaka vården af de sinnesslöa samt vara anstaltens husmoder. Begynnelselönen utgår med 400 kr. årligen samt kost och bostad m. m. Reflekterande torde snarast möjligt insända ansökan jämte betyg till Regementsläkaren E. Möller (Adr. Helsingborg), hvilken meddelar närmare upplysningar.

Helsingborg den 10 juli 1908.

Styrelsen.

VID SÖLVESBORGS 5-KLASSIGA SAMSKOLA är för inst. läsår lärarinneplats ledig. Ämnen: Matematik kl. 2—5, Naturlära (botanik, zoologi, fysik, kemi) kl. 1—5, Geografi kl. 4—5. Lärokurser enl. realskolestadgan. Lön för fullt kompetent kr. 1,500. Nödiga handlingar, ställda till Sölvesborgs Samskolestyrelse, insändas före 15 Juli till *Borgmästaren P. W. Humbla*.

ALLVARLIG, PLIKTTROGEN, i husliga sysslor fullt kunnig, bildad flicka, helst 25—35 år, önskas i enkel prästgård på landet (Småland) att, emedan husmodern är klen, sköta hushållet samt hjälpa till med öfriga arbeten inom hemmet. 3 barn. Barnjungfru finnes, äfven yngre tjänarinna till profgöromålen. Den, som ej kan finna sig i enklare förhållanden samt verkligen vill vara till nytta, torde härå ej reflektera. Vänligt, tack-samt bemötande. Svar med fotografi, lönepretentioner och referenser, märkt »Prästgård», före 19 juli till Vårt Lands exp., f. v. b.

ENKEL, ANSPRÅKSLÖS, BÄTTRE FLICKA, van med husliga göromål får genast plats i prästgård på landet. Familjen tre personer. Svar med löneanspråk till »Prästfru», Västerås, p. r.

INTELLIGENT, FRISINNAD, UNG LÄRARINNA önskas 10 å 12 timmar i veckan för två flickor under 10 år. Kunskap i teckning önskvärd. Svar Poste Restante A. R. Djursholm.

LÄRARINNEVIKARIAT vid Trollhättans 6-klassiga samskola är på grund af sjukdom ledigt för instundande hösttermin. Undervisningsskyldighet hufvudsakligen i tyska och historia, för öfrigt enligt öfverenskommelse. Lön efter kompetens, minst 650 kr. för hela höstterminen. Ansöknings- och kompetenshandlingar med uppgift på alla ämnen, hvari sökanden kan åtaga sig undervisning, äfvensom löneanspråk må insändas till *Rektor J. Wallinder*, sommaradress Lilleskog, före den 27 dennes. Trollhättan i Juli 1908.

Samskolestyrelsen.

**Å STÖRRE EGENDOM I HAL-
LAND.** Närheten af stad får undervisningsvan lärarinna, helst musikalisk, likväl ej nödvändigt, god förmånlig plats, bör kunna tala engelska eller franska. Lönevillkor 4—500 pr läsår. Nya Inack. Byrån, Brunkebergsgat. 3 B, Sthlm.

KVINNLIG STENOGRAF och maskinskrifverska med goda kunskaper i tyska erhåller genast plats å härvarande grosshandelskontor.

Svar med uppgift å ålder och lönepretentioner märkt »Snabb maskinskrifverska» und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

VAN KVINNLIG STENOGRAF och maskinskrifverska kunnig i tyska språket erhåller genast vikariat 1 å 2 mån., eventuellt stadigvarande plats i stad i mellersta Sverige. Den som är van vid Barlocks skrifmaskin och förut varit anställd vid mekanisk verkstad äger företräde. Svar till »Stenograf» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Kvinnliga juridiska byrån

Vallingatan 12.

A. T. 183 36.

Boutredningar, Inkasseringar, Förlikningar, Rättegångar, Egendomsförsäljningar, Affärsöfverlåtelser, Legala handlingars uppsättande, Juridiska uppdrag af alla slag. Kontorstid kl. 1/2 10—4.

Flytande

Somatose

framstående

aptitretande och nervstärkande

KRAFTMEDEL.

Fås på alla Apotek.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna vården af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning
(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Ada Negri. Af *Elisa Albano*. Öfversatt af *Tyra Kleen*.

Konservativa och moderata kvinnor inför den nuvarande situationen. Af *Eydia Wahlström*.

En internationell kvinnoklubb i Paris.

Kvinnorna och riksdagsmannavalen. Af *Signe Bergman*.

Therese Huber. II. Af *Klara Johanson*.

Teckla Hammar: Anthologie des poètes lyriques français. Af *Kerstin Häril af Segerstad*.

Notiser.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tidningstaxa n:r 5) eller bokhandel.